

Utrikesutskottets betänkande 2024/25:UU14

Nordiskt samarbete inklusive Arktis

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen och redogörelsen till handlingarna.

Utskottet har utifrån motionsyrkandenas innehåll valt att behandla tre områden i sitt betänkande. Dessa områden är nordiskt samarbete, Arktis och Barentsregionen samt utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap.

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkanden om en nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission. Utskottet anser att regeringen ska verka för att det tillsätts en nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns nio reservationer (S, SD, V, C, MP) och två särskilda yttranden (SD, C).

Behandlade förslag

Skrivelse 2024/25:90 Nordiskt samarbete 2024.

Cirka 20 yrkanden i följdmotioner.

Redogörelse 2024/25:NR1 Nordiska rådets svenska delegations redogörelse för verksamheten under 2024.

Cirka 30 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet5

 Ärendet och dess beredning.....5

 Skrivelsens och redogörelsens huvudsakliga innehåll.....5

Utskottets överväganden.....7

 Nordiskt samarbete.....7

 Arktis och Barentsregionen m.m.10

 Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap m.m.13

 Motioner som bereds förenklat.....17

 Skrivelsen och redogörelsen17

Reservationer18

 1. Nordiskt samarbete, punkt 1 (V, MP).....18

 2. Nordiskt samarbete, punkt 1 (C).....19

 3. Arktis och Barentsregionen, punkt 2 (SD).....20

 4. Arktis och Barentsregionen, punkt 2 (V)21

 5. Arktis och Barentsregionen, punkt 2 (C)22

 6. Klimat och miljö i Arktis, punkt 3 (S, V, MP)23

 7. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 4 (V).....23

 8. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 4 (C)24

 9. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 4 (MP).....25

Särskilda yttranden27

 1. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 4 (SD)27

 2. En nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission, punkt 5 (C)27

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....28

 Skrivelse 2024/25:90.....28

 Följdmotionerna28

 Redogörelse 2024/25:NR130

 Motioner från allmänna motionstiden 2024/2530

Bilaga 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Nordiskt samarbete

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 5–7 och 15–17 samt

2024/25:3376 av Catarina Deremar och Ulrika Liljeberg (båda C) yrkandena 1 och 4.

Reservation 1 (V, MP)

Reservation 2 (C)

2. Arktis och Barentsregionen

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1442 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:3162 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 45 i denna del och

2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 11 och 13.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (V)

Reservation 5 (C)

3. Klimat och miljö i Arktis

Riksdagen avslår motion

2024/25:3107 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 23.

Reservation 6 (S, V, MP)

4. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:3162 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 41 i denna del,

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 92,

2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 12,

2024/25:3376 av Catarina Deremar och Ulrika Liljeberg (båda C) yrkande 2 och

2024/25:3378 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 7 (V)

Reservation 8 (C)

Reservation 9 (MP)

5. En nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen ska verka för att en nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission tillsätts och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:3023 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 37,

2024/25:3107 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 21 och
2024/25:3378 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 2.

6. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

7. Skrivelsen och redogörelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2024/25:90 och redogörelse 2024/25:NR1 till handlingarna.

Stockholm den 22 maj 2025

På utrikesutskottets vägnar

Aron Emilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Aron Emilsson (SD), Magdalena Thuresson (M), Alexandra Völker (S), Olle Thorell (S), Linnéa Wickman (S), Annika Strandhäll (S), Ann-Sofie Alm (M), Magnus Berntsson (KD), John E Weinerhall (M), Jacob Risberg (MP), Stefan Olsson (M), Angelika Bengtsson (SD), Katarina Tolgfors (M), Lena Johansson (S), Lotta Johnsson Fornarve (V), Anna Lasses (C) och Gulan Avci (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2024/25:90 Nordiskt samarbete 2024 och Nordiska rådets svenska delegations redogörelse för verksamheten under 2024 (redog. 2024/25:NR1). Utskottet behandlar även 65 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25 och 23 yrkanden i tre följdmotioner som väckts med anledning av skrivelsen.

Den 25–26 mars 2024 deltog utskottets ordförande Aron Emilsson (SD) och ledamöterna Tomas Eneroth (S) och Ann-Sofie Alm (M) i en konferens om Finland, Sverige och Ukraina i ett expanderande EU i Hanalys. Den 14 mars 2024 deltog ordförande Aron Emilsson (SD) samt ytterligare elva ledamöter från utrikesutskottet i ett möte med Finlands riksdags talman och en medföljande delegation av parlamentariker. Utrikesutskottets ordförande Aron Emilsson (SD) deltog även i ett NB8-möte i Reykjavik, Island, för ordförandena i respektive lands utrikesutskott den 22–23 september 2024.

Den 3 april 2025 informerade EU-ministern med ansvar för nordiska frågor Jessica Rosencrantz utrikesutskottet om det nordiska samarbetet under 2024. Nordiska rådets svenska delegation bjöds in att delta vid föredragningen.

Skrivelsens och redogörelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelse 2024/25:90 redogör regeringen för samarbetet mellan de nordiska ländernas regeringar under 2024, med huvudsakligt fokus på verksamheten i Nordiska ministerrådet. Under 2024 var Sverige ordförande i Nordiska ministerrådet, de nordiska regeringarnas officiella samarbetsorgan, samt de informella nordiska och nordisk-baltiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetena N5 och NB8. Under den gemensamma visionen Vår vision 2030 var ett säkrare, grönare och friare Norden utgångspunkten för ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet, med ett särskilt fokus på ett integrerat Norden utan gränshinder. Prioriteringar för ordförandeskapen i N5 och NB8 var att stärka det regionala säkerhetspolitiska samarbetet, att stå fast vid det regionala orubbliga stödet till Ukraina, samt att säkra ett globalt stöd till Ukraina och den regelbaserade världsordningen även i fortsättningen.

I Nordiska rådets svenska delegations redogörelse för verksamheten under 2024 (redog. 2024/25:NR1) redogörs för huvuddragen i Nordiska rådets verksamhet under det norska ordförandeskapet 2024. Under året antog rådet 38 rekommendationer som skickades till ministerrådet eller de nordiska regeringarna och ibland till både ministerrådet och regeringarna. Island innehade ordförandeskapet för Nordiska rådet under 2024. Huvudtemat för Islands presidentskapsprogram var fred och säkerhet i Arktis, men också miljö och jämställdhet uppmärksammades i programmet. De frågor som återkom

och fick störst utrymme under året rörde en eventuell uppdatering av Helsingforsavtalet, den geopolitiska säkerhetssituationen, nordiskt transportsamarbete och gränshinder. Under 2024 fortsatte Nordiska rådet sitt arbete med att bidra till att stärka det nordiska försvars- och säkerhetssamarbetet, inklusive den civila beredskapen. Frågor om hybridhot och resiliens fortsatte att stå högt på agendan.

I redogörelsen redovisas även de svenska riksdagsdelegationernas verksamhet i den parlamentariska Östersjökonferensen, den arktiska parlamentarikerkonferensen och den parlamentariska Barentskonferensen.

Utskottets överväganden

Nordiskt samarbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nordiskt samarbete.
Jämför reservation 1 (V, MP) och 2 (C).

Skrivelsen

Regeringen anför i skrivelse 2024/25:90 Nordiskt samarbete 2024 att det nordiska samarbetet är ett av världens äldsta och mest omfattande regionala politiska samarbeten. Det bygger på en gemensam historia, ett gemensamt kulturarv och en gemensam identitet. Samarbetet styrs av den gemensamma visionen Vår vision 2030, som slår fast att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region 2030.

Nordiska ministerrådet är de nordiska regeringarnas officiella samarbetsorgan. Under 2024 var Sverige ordförande i Nordiska ministerrådet. Under den gemensamma visionen Vår vision 2030 var ett säkrare, grönare och friare Norden utgångspunkten för ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet, med ett särskilt fokus på ett integrerat Norden utan gränshinder. Sveriges prioriteringar för ordförandeskapen i N5 och NB8 var att stärka det regionala säkerhetspolitiska samarbetet, att stå fast vid det regionala orubbliga stödet till Ukraina, samt att säkra ett globalt stöd till Ukraina och den regelbaserade världsordningen även i fortsättningen.

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5 anføres att regeringen bör ta initiativ till en hållbar nordisk livsmedelsstrategi i syfte att öka självförsörjningsgraden och minska beroendet av import. I yrkande 6 anføres att regeringen bör ta initiativ till en nordisk pilotstudie där naturbruksgymnasier producerar beredskapslivsmedel. I yrkande 7 anføres att Sverige inom det nordiska samarbetet ska verka för att utveckla de gränsöverskridande järnvägarna. I yrkande 15 anføres att Sverige bör agera för att de nordiska länderna ska hitta en gemensam strategi för att möta neddragningar i biståndet och attacker mot stödet till jämställdhet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och hbtqi-rörelsen. I yrkande 16 anføres att Sverige bör driva på för att de nordiska länderna ska avsätta 1 procent av BNI till bistånd. I yrkande 17 anføres att Sverige bör utreda hur utländska kvinnor ska kunna erbjudas subventionerade aborter inom ramen för utländska kvinnors aborträtt.

I kommittémotion 2024/25:3376 av Catarina Deremar och Ulrika Liljeberg (båda C) yrkande 1 framförs önskemål om ett ännu tätare samarbete om livsmedelsberedskap. I yrkande 4 anförs att Nordiska rådets priser bör synliggöras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tar fasta på att regeringen i utrikesdeklarationen slår fast att dess utrikespolitik vilar på en europeisk, nordisk-baltisk och transatlantisk grund samt att det svenska ordförandeskapet under 2024 i Nordiska ministerrådet och de informella nordiska och nordisk-baltiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetena N5 och NB8 stärkte samarbetet med våra nordiska och baltiska grannar. Vidare är ambitionen att knyta ännu närmare band med våra allierade och partner i bl.a. Norden.

Utskottet uppmärksammar att regeringen i skrivelsen anger att livsmedelsberedskap var en prioriterad fråga under det svenska ordförandeskapet, vilket manifesteras i flera initiativ och samarbeten inom Norden. Ett centralt dokument är Karlstadsdeklarationen, som understryker vikten av nordiskt samarbete för att stärka beredskapen och robustheten inom livsmedelsförsörjning och skogsbruk. En viktig del av Sveriges program för Nordiska ministerrådet, som omfattar områden som fiske och akvakultur, jordbruk, livsmedel samt skogsbruk, har varit att driva på för ett stärkt samarbete i dessa frågor. Den 12 mars 2024 arrangerade Livsmedelsverket en nordisk workshop i Stockholm, med temat mot en mer resilient försörjning av mat och dricksvatten i den nordiska regionen. Syftet med workshopen var att dela erfarenheter och identifiera möjliga åtgärder där ett nordiskt samarbete kan förbättra livsmedelsberedskapen och dricksvattenförsörjningen, exempelvis genom lagerhållning, distribution och resursdelning. En ytterligare uppföljning av Karlstadsdeklarationen ägde rum i form av en större simuleringsövning som Nordiska ministerrådet anordnade i samarbete med Sverige den 8–9 oktober i Stockholm. Under övningen simulerades olika scenarier av livsmedelskriser, och deltagare från ministerier, myndigheter och relevanta organisationer samlades för att diskutera och identifiera åtgärder för att stärka beredskapen.

Utrikesutskottet tar fasta på vad miljö- och jordbruksutskottet skriver i betänkande 2023/24:MJU9 om beredskapslivsmedel, nämligen att när det gäller försök med lokalt producerade beredskapslivsmedel har det pågått forskning bl.a. vid Future Foods vid Sveriges lantbruksuniversitet. Under 2015–2018 genomfördes projektet Kan vi producera mat i händelse av kris? Sårbarhet och resiliens på gårdsnivå i svenskt lantbruk. I projektets slutrapport ges en översikt av sårbarheten för störningar på gårdar med olika produktionsinriktning samt möjliga lösningar för att öka livsmedelsproduktionens motståndskraft genom en omställning till fossilfritt lantbruk. Ett fossilfritt jordbruk med inhemsk tillverkning av insatsmedel skulle

dramatiskt minska importberoendet och därmed öka motståndskraften mot störningar.

Utrikesutskottet noterar att regeringen i skrivelsen skriver att infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson mötte Danmarks transportminister Thomas Danielsen i Köpenhamn den 2 februari 2024. Vid mötet enades ministrarna om att inleda en särskild korrespondens på departementsnivå om undanröjandet av gränshinder inom transportområdet, detta med avsikten att identifiera utmaningar och hinder för godstransporter på väg samt för att lyfta frågeställningar om den danska godkännandeprocessen för järnvägsfordon.

Utskottet uppmärksammar vidare att Nordiska rådet vid det nordiska järnvägssamarbetets årskonferens i Köpenhamn i augusti 2024 såg arbetet med att utveckla och förbättra järnvägsförbindelserna som ett av flera viktiga och konkreta steg mot att stärka den gemensamma säkerheten och försvarsförmågan i regionen. Genom att satsa på en robust infrastruktur kan Norden bättre stå emot yttre hot och samtidigt främja den interna sammanhållningen. I Sveriges viljeinriktning för det nordiska transport-samarbetet 2024 anger regeringen att det är viktigt att upprätthålla informations- och erfarenhetsutbyte mellan de nordiska länderna, exempelvis när det gäller att beakta totalförsvarsfrågor i infrastrukturplanering och militär mobilitet.

Utskottet tar fasta på att regeringen i skrivelsen anger att viktiga steg har tagits under det svenska ordförandeskapet i ministerrådet för jämställdhet och LGBTI för fortsatt arbete med att stärka och vidareutveckla det nordiska arbetet för jämställdhet och hbtqi-personers lika rättigheter, samt att året markerade 50-årsjubileet av nordiskt samarbete för jämställdhet och likabehandling. Vid ministermötet i Stockholm den 27 november beslutades om en ministerdeklaration och ett program, Pushing for Progress, för att agera mot ett växande motstånd mot jämställdhet och hbtqi-personers lika rättigheter. Deklarationen med tillhörande program som gäller för perioden 2025–2027 är ett strategiskt gemensamt ramverk för Norden att agera utifrån i en global och multilateral kontext för att stärka kvinnors, flickors och LGBTI-personers lika rättigheter. Programmet bygger vidare på den tidigare nordiska färdplanen med samma syfte, och innebär att arbetet stärks och vidareutvecklas.

Även ett samarbetsprogram för perioden 2025–2030 antogs. Programmet är inriktat på att stärka insatser för jämställdhet och jämlikhet avseende ekonomi, hälsa och livskvalitet, och att stärka arbete mot diskriminering, könsbaserat och sexuellt våld, samt stereotypa normer.

Nordiska ministerrådet för jämställdhet och LGBTI (MR-JÄM) fokuserar främst på att främja lika rättigheter, likabehandling och lika möjligheter för hbtqi-personer i Norden. Deras arbete omfattar områden som frihet och öppenhet, livskvalitet och levnadsvillkor samt nätverk och civilsamhälle. Utskottet noterar att de nordiska länderna samt Färöarna, Grönland och Åland inom ramen för det strategiska insatsområdet ”livskvalitet och levnadsvillkor” inom hbtqi-arbetet strävar efter att hbtqi-personer ska ha lika tillgång till fysisk och psykisk hälsa. De

väsentliga skillnaderna i både fysisk och psykisk hälsa som finns mellan hbtqi-personer och den övriga befolkningen ska minskas. hbtqi-personer ska ha lika tillgång på alla samhällsområden.

Utskottet noterar att Nordiska utvecklingsfonden (NDF) är de nordiska ländernas gemensamma utvecklingsorganisation. NDF har under 20 år beviljat subventionerade krediter till utvecklingsländer. NDF beviljar gåvofinansiering för klimatsatsningar i världens fattigaste länder. Nordiska ministerrådet är den instans som ansvarar för bl.a. ändringar av NDF:s stadgar och kapital. Nordiska ministerrådet godkänner också årsrapporten från styrelsen och de reviderade finansiella rapporterna för NDF. Utöver det biståndssamarbete som existerar i de nordiska länderna anser utskottet för närvarande inte att ytterligare samordning av nivåerna på biståndet är nödvändig.

Utrikesutskottet uppmärksammar att det i redogörelsen anges att Nordiska rådets priser delas ut en gång per år i samband med sessionen samt att priser delas ut i kategorierna litteratur, barn- och ungdomslitteratur, film, musik och miljö. Av priserna är litteraturpriset, som instiftades 1962, det äldsta och barn- och ungdomslitteraturpriset, som instiftades 2013, det yngsta. Syftet med kulturpriserna är att öka intresset för de nordiska ländernas litteratur, språk, musik och film. Miljöpriset belönar extraordinära insatser för det hållbara Norden. Varje pris är på 300 000 danska kronor och delas ut i samband med Nordiska rådets årliga session. Utrikesutskottet noterar att verksamheten finansieras med medel från Nordiska ministerrådet inom budgeten för nordiskt kultursamarbete.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrker utskottet motionerna 2024/25:3365 (V) yrkandena 5–7 och 15–17 samt 2024/25:3376 (C) yrkandena 1 och 4.

Arktis och Barentsregionen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Arktis och Barentsregionen. Jämför reservation 3 (SD), 4 (V), 5 (C) och 6 (S, V, MP).

Skrivelsen

Regeringen anför i utrikesdeklarationen 2025 att med Sverige som Natomedlem kan Östersjöregionen, Nordatlanten och Arktis vävas samman samt att Sverige har fått större ansvar och anledning att engagera sig i arktiska frågor och utveckla sin politik för nordområdena.

Regeringen anför i skrivelse 2024/25:90 Nordiskt samarbete 2024 att de nordiska ländernas samarbete för ett stabilt och hållbart Arktis fortsatte under 2024. Inom Nordiska ministerrådets arktiska program utbetalades under 9 650 000 danska kronor till projekt med fokus på bl.a. hållbar utveckling, klimat, miljö, ungdomar och kultur. I skrivelsen redogör regeringen vidare för

att arbetet inom Arktiska rådet fokuserades på att återuppta verksamheten på i begränsad form på en lägre nivå, inom arbetsgrupperna, samt på att inleda förberedelserna inför övergången från det norska till det danska ordförandeskapet. Vidare fortsatte Finland, Norge och Sverige att på nationell nivå leda ordförandeskapet i Barentsrådet. I oktober aviserade Finland att de skulle dra sig ur ordförandeskapet med avsikten att även budgetärt lämna Barentsrådet fr.o.m. 2026. Fram till dess fortsätter arbetet med att hitta nya former för Barentssamarbetet så att det mervärde som samarbetet leder till, i synnerhet vad gäller samverkan på regional nivå, inte går förlorat.

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:1442 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1 anför motionärerna att Sverige gemensamt med andra demokratiskt sinnade samarbetsländer i Arktis bör skapa en infrastrukturplan för området.

I kommittémotion 2024/25:3162 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 45 framförs att det finns ett behov av att Sverige tar fram en ny Arktisstrategi.

I kommittémotion 2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 11 anför att Sverige bör ta initiativ till en konvention för Arktis som innebär en demilitarisering av regionen. I yrkande 13 anför att regeringen bör utreda möjligheterna att etablera kulturverksamhet på Svalbard i enlighet med Spetsbergstraktaten.

I kommittémotion 2024/25:3107 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 23 framförs önskemål om att inrätta ett marint reservat i Arktis och förhindra olje- och gasutvinning i området.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen i sin skrivelse redogör för att de nordiska ländernas samarbete för ett stabilt och hållbart Arktis fortsatte under 2024 och att det under året utarbetades ett nytt program för perioden 2025–2027, med syftet att bidra till att säkra nordiska perspektiv regionalt och internationellt samt att profilera nordiska värderingar och lösningar i Arktis genom stärkt regionalt samarbete och kunskapsutbyte med nyckelaktörer över hela Arktis, dock inte Ryssland med tanke på det ryska aggressionskriget mot Ukraina.

Utrikesutskottet noterar att regeringen framför att den försämrade säkerhetspolitiska situationen ställer ökade krav på väl fungerande transportsystem och gränsöverskridande förbindelser i såväl Norden som den nordamerikanska delen av Arktis. Utskottet tar även fasta på att regeringen verkar för att säkerställa robust och hållbar infrastruktur i Arktisregionen med fokus på Norden inom ramen för flera samarbetsplattformar inklusive vårt Nato-medlemskap. Eftersom tidigare samarbeten om infrastruktur i den bredare Barentsregionen avbrutits som en följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina blir det nordiska samarbetet om vår del av Arktis än viktigare.

Utrikesutskottet vill, när det gäller yrkandet om en ny Arktisstrategi, framhålla att regeringen anför att det pågår ett intensivt arbete på Utrikesdepartementet med Arktisfrågorna, i nära samarbete med andra arktiska länder, samt att det finns en intensiv dialog bland Natoländerna, där regeringen kan se att det som man i Natosammanhang kallar för ”High North” blir allt mer strategiskt intressant. Regeringen anger att det är något som den kommer att fortsätta att jobba intensivt med.

När det gäller yrkandet om en konvention för Arktis som innebär en demilitarisering av regionen, skriver regeringen i sin strategi för den arktiska regionen att Sverige är ett arktiskt land och att Sverige därför har ett särskilt intresse av och ansvar för att främja en fredlig, stabil och hållbar utveckling och bidra till ett konstruktivt internationellt samarbete i den arktiska regionen. Som ett av de åtta arktiska länderna ingår Sverige i Arktiska rådet. Utskottet noterar, såsom framgår av regeringens skrivelse, att arbetet inom Arktiska rådet under 2024 fokuserades på att återuppta verksamheten på i begränsad form på en lägre nivå, inom arbetsgrupperna, samt på att inleda förberedelserna inför övergången från det norska till det danska ordförandeskapet. Utskottet delar regeringens ambition att grundläggande för den svenska hållningen är att bidra till regionens fredliga, stabila och hållbara utveckling genom ett välfungerande internationellt samarbete med arktiska och icke-arktiska aktörer i regionen. Utskottet noterar att regeringen i bilaterala och multilaterala sammanhang kommer att värna en ansats baserad på det breda säkerhetsbegreppet. Det är ett övergripande svenskt intresse att upprätthålla respekten för folkrätten och den regelbaserade världsordningen, som utgör ett fundament för internationell säkerhet och stabilitet i regionen.

Utrikesutskottet finner, när det gäller till yrkandet om att utreda möjligheterna att etablera kulturverksamhet på Svalbard, i likhet med kulturutskottet i betänkande 2020/21:KrU4, att det på Svalbard finns en byggnad med svensk anknytning, det s.k. Svenskhuset. Det uppfördes 1872 på initiativ av polarforskaren Adolf Erik Nordenskiöld då man ville utvinna de mineral som hade upptäckts under hans expedition i området. Huset användes även under den svenska fysikaliska meteorologiska expeditionen till Svalbard 1882–1883 och bl.a. ingenjören Salomon August Andrée drev forskningsprojekt här. Svenskhuset förvaltas nu av Sysselmannen på Svalbard och marken omkring det är en del av Isfjordens nationalpark. Här är alla spår av mänsklig verksamhet skyddade kulturminnen, vilket även gäller Svenskhuset. Kultursamarbetet är en viktig hörnsten i det nordiska samarbetet. Utrikesutskottet finner dock, liksom kulturutskottet, inte skäl att utreda möjligheterna att etablera kulturverksamhet på Svalbard.

Utrikesutskottet noterar att regeringen i sin strategi för den arktiska regionen avser att verka för en långsiktigt och hållbar förvaltning av våtmarker och marina ekosystem i Arktis och att de fem arktiska kuststaterna har legitima rättigheter och skyldigheter i de arktiska havsområdena, såväl när det gäller havet som havsbotten. Enligt havsrätten är också alla stater skyldiga att samarbeta för att skydda den marina miljön. Utskottet stöder att regeringen i

förhandlingarna om ett nytt bindande instrument om bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald i havsområden utanför nationell jurisdiktion avser att verka för att det ska omfatta konkreta åtgärder såsom regleringar av marint områdesskydd, miljökonsekvensbeskrivningar och mekanismer för att möjliggöra ett effektivt miljöskydd i haven samt att regeringen avser att verka för en långsiktig förvaltning av marina ekosystem och våtmarker i Arktis, inklusive inom Arktiska rådet.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrker utskottet motionerna 2024/25:1442 (SD) yrkande 1, 2024/25:3162 (C) yrkande 45 i denna del, 2024/25:3365 (V) yrkandena 11 och 13 samt 2024/25:3107 (S) yrkande 23.

Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen ska verka för att en nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission tillsätts och avstyrker övriga motionsyrkanden om utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap m.m.

Jämför reservation 7 (V), 8 (C) och 9 (MP) samt särskilt yttrande 1 (SD) och 2 (C).

Skrivelsen

Regeringen anför i skrivelse 2024/25:90 Nordiskt samarbete 2024 att Sverige under 2024 samordnade det informella utrikes- och säkerhetspolitiska samarbete som leds av utrikesministrarna för de nordiska och nordisk-baltiska länderna, N5 respektive NB8. Utöver att aktuella utrikes- och säkerhetspolitiska frågor diskuterades stod tre huvudprioriteringar i fokus under Sveriges två ordförandeskap; att stärka det regionala säkerhetspolitiska samarbetet, att stå fast vid det regionala orubbliga stödet för Ukraina och att säkra globalt stöd för Ukraina och den regelbaserade världsordningen även i fortsättningen.

Vidare anføres att samordningen av stödet till Ukraina var betydande under året. Vid det nordisk-baltiska utrikesministermötet i Visby i april lanserades en expertgrupp för att stödja Ukrainas EU-anslutning. Statsminister Ulf Kristersson stod värd för två nordiska toppmöten där Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj deltog, ett i Stockholm i maj och ett i Reykjavik på Island i oktober i samband med Nordiska rådets årliga session.

Det nordiska försvarssamarbetet Nordic Defence Cooperation (Nordefco) fortsatte att utvecklas under 2024, under Danmarks ordförandeskap. Två prioriteringsområden var implementeringen av Nordefcos långsiktiga vision

(Vision 2030) som antogs 2023 och utvecklingen av Nordefcos struktur och arbetssätt. Det senare behöver anpassas till den nya verkligheten där samarbetet är mer omfattande på samtliga nivåer, och där alla de nordiska länderna är medlemmar i Nato. Under året togs en vägkarta fram på militär nivå till stöd för implementeringen av Nordefcos Vision 2030, där de övergripande målsättningarna operationaliseras genom ett antal konkreta åtgärder och aktiviteter för försvarsorganisationernas olika enheter och förband. Inom det militära förmågeområdet stärktes samarbetet, med Natos förmågeutvecklingsprocess som utgångspunkt. En samarbetsförklaring undertecknades den 9 juli 2024 i samband med Natos toppmöte i Washington för att ge Natos flygverksamhet bättre tillgänglighet till de nordiska ländernas luftrum.

Inom ramen för Hagasamarbetet, det nordiska samarbetet för krisberedskap och civilt försvar, förhandlades tre frågor under året: Hagadeklarationen som ska antas under ministermötet i november 2025, ordförandeskapets redogörelse för arbetet under det gångna året samt ett bakgrundspapper om fördjupat samarbete mellan Hagasamarbetet och Nordefco.

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3023 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 37 samt i kommittémotion 2024/25:3107 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 21 anförs att regeringen bör ta initiativ till inrättande av en nordisk försvarskommission.

I kommittémotion 2024/25:3162 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 41 anförs att det finns ett behov av en väl genomarbetad plan för hur Norden bättre kan hantera framtida kriser såsom en ny pandemi.

I partimotion 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 92 anförs önskemål om att införa ett Students at Risk-program i samverkan med Utrikesdepartementet och svenska högskolor.

I kommittémotion 2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 12 anförs att regeringen bör suspendera DCA-avtalet så länge Trump sitter vid makten.

I kommittémotion 2024/25:3376 av Catarina Deremar och Ulrika Liljeberg (båda C) yrkande 2 anförs att en revision av Nordefcos vision bör initieras.

I kommittémotion 2024/25:3378 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1 anförs att länderna som är parter i avtalet ska tillsätta en arbetsgrupp för att förnya Helsingforsavtalet. I yrkande 2 anförs att de nordiska länderna ska sätta samman en gemensam försvars- och säkerhetskommision.

Utskottets ställningstagande

Utskottet uppmärksammar att regeringen i utrikesdeklarationen 2025 anför att vi ska knyta ännu närmare band med våra allierade och partner bl.a. i Norden och Baltikum och att samarbetet med strategiska allierade är särskilt betydelsefullt för Sveriges säkerhet.

Utrikesutskottet noterar att Sveriges ordförandeskap 2024 i de nordiska och nordisk-baltiska informella samarbetena, N5 och NB8, där det informella utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet leds av utrikesministrarna, har varit en central prioritering för regeringen samt att dessa samarbeten, i en tid präglad av ett förändrat säkerhetsläge och ökade globala utmaningar, utgör en viktig plattform för att stärka den regionala utrikes- och säkerhetspolitiska dialogen, stödja Ukraina och värna den regelbaserade världsordningen.

När det gäller yrkandena om att inrätta en nordisk försvarskommission betonar utrikesutskottet, liksom det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet i betänkande 2024/25:UFöU1, att det nordiska försvarssamarbetet numera är ett samarbete mellan allierade, vilket enligt regeringen skapar förutsättningar för ett än djupare och närmare nordiskt säkerhets- och försvarspolitiskt samarbete, som inkluderar gemensam operationsplanering och gräns-överskridande operativ verksamhet på hela konfliktskalan från fred till krig. Utskottet uppmärksammar vidare att Nordiska rådet under året antog en rekommendation till de nordiska länderna om att sätta samman en försvars- och säkerhetskommission där också nordiska parlamentariker ingår. Kommissionen föreslås bl.a. utreda möjligheterna till tätare samarbete i förhållande till säkerhetssituationen i Arktis och Östersjön samt i fråga om hybridkrigföring och cybersäkerhet. Vidare stödjer utskottet att de nordiska och baltiska ländernas stats- och regeringschefer den 15 januari 2025 gav Natos förre generalsekreterare Jens Stoltenberg i uppdrag att ta fram en oberoende rapport med policyrekommendationer som syftar till att främja nordisk-baltiskt säkerhets- och försvarssamarbete. Utskottet noterar dock att rapporten skulle ha presenterats före Natos toppmöte i Haag i juni 2025, men att Jens Stoltenberg därefter, sedan den 4 februari 2025, accepterat posten som Norges finansminister, vilket gör att rapporten nu är vilande. I det säkerhetspolitiska läge som vi befinner oss i finns det anledning att fördjupa det nordiska samarbetet ytterligare. Utskottet föreslår att regeringen ska verka för att en nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission tillsätts med förankring i samtliga nordiska parlament. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna. Detta syftar till att ge oss en mer effektiv planering och koordinering av försvarsresurserna inom hela Norden.

När det gäller yrkandet om en väl genomarbetad plan för hur Norden bättre kan hantera framtida kriser tar utrikesutskottet fasta på att försvarsutskottet i sitt betänkande 2022/23:FöU7 skriver att regeringen i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 6) återigen framhåller vikten av ett fortsatt aktivt samarbete inom civil krishantering och krisberedskap inom ramen för de samarbeten som finns inom Norden, EU, FN och Nato, inte minst med anledning av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Utrikesutskottet, understryker, liksom försvarsutskottet, den vikt det lägger vid det internationella samarbetet, bl.a. ur ett nordiskt perspektiv och ser mot bakgrund av det arbete som regeringen och myndigheter bedriver, samt den rapport som ska skrivas om policyrekommendationer som syftar till att främja

nordisk-baltiskt säkerhets- och försvarssamarbete, inte i dagsläget anledning att föreslå ytterligare åtgärder på området.

Utrikesutskottet anser när det gäller frågan om att införa ett Students at Risk-program, i likhet med i betänkande 2023/24:UU4, att det norska Students at Risk-programmet är ett uttryck för hur viktig utbildning är, även för att främja och stärka demokratin och mänskliga rättigheter. Utskottet noterar vidare att flera svenska lärosäten har visat stort engagemang i frågor om demokrati och mänskliga rättigheter och att några svenska lärosäten har engagerat sig i programmet Scholars at Risk, vilket är ett liknande program. Dessutom noteras att Sverige, enligt regeringens svar på en skriftlig fråga (E17/2018) från Nordiska rådet, inom ramen för biståndet också stöder initiativ och organisationer som ger direkt stöd åt utsatta försvarare av mänskliga rättigheter och civilsamhällesaktiva världen över. Utrikesutskottet anser, med tanke på det arbete som redogörs för ovan, inte att det är nödvändigt att etablera ett Students at Risk-program på nationell nivå.

Utskottet noterar att avtalet om försvarssamarbete med USA, Defence Cooperation Agreement (DCA), undertecknades av Sveriges och USA:s försvarsministrar den 5 december 2023. Regeringen lämnade därefter den 8 maj 2024 en proposition till riksdagen om att godkänna avtalet och de författningsändringar som krävs för att genomföra avtalet. Den 18 juni 2024 röstade riksdagen, enligt det sammansatta utrikes- och försvarsutskottets förslag till beslut i betänkande 2023/24:UFöU1, för att godkänna detta (rskr. 2023/24:274). Den 15 augusti 2024 trädde avtalet i kraft. Avtalet öppnar för ett närmare samarbete mellan Sverige och USA, både bilateralt och inom ramen för Nato. Utskottet noterar vidare att regeringen anger att DCA inte förändrar den ståndpunkt som har kommit till uttryck inom ramen för Sveriges Natoansökan och som upprepas i propositionen om DCA. Den ståndpunkten innebär att det, på samma sätt som i övriga nordiska länder, inte finns skäl att ha kärnvapen på svenskt territorium i fredstid. Utskottet noterar dessutom att regeringen i proposition 2024/25:34 Totalförsvaret 2025–2030, som fått kammarens godkännande genom betänkanden i det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet och i försvarsutskottet, skriver att DCA är avskräckande, höjer tröskeln för angrepp mot Sverige och är viktigt för försvaret av norra Europa, samt att det stärker säkerheten för våra nordiska och baltiska grannländer. Utrikesutskottet ser därmed inte anledning att suspendera DCA.

När det gäller motionsyrkandet om Helsingforsavtalet noterar utskottet att Nordiska rådets presidium vid sitt möte den 27 juni 2023 beslutade att tillsätta en arbetsgrupp för att behandla en uppdatering av Helsingforsavtalet. Arbetsgruppen, som framförde sina förslag vid Nordiska rådets temasession i Tórshavn i Färöarna den 9 april 2024, föreslog bl.a. att säkerhets- och försvarspolitik och civil beredskap ska skrivas in i Helsingforsavtalet. Arbetsgruppens förslag behandlades av Nordiska rådets presidium i juni 2024, som skickade det till plenum för omröstning. Förslaget innehöll en rekommendation till de nordiska regeringarna att förnya Helsingforsavtalet, och det antogs vid Nordiska rådets session som hölls i Reykjavik den 28–31

oktober 2024. Rådet rekommenderade att de fem nordiska länderna som är parter i avtalet tillsätter en arbetsgrupp som ska besluta om huruvida avtalet ska uppdateras och på vilket sätt. I april 2025 beslutade de nordiska regeringarna att göra en utredning om de juridiska konsekvenserna av en eventuell uppdatering av avtalet. Utredningen väntas vara klar vid utgången av 2025 så att den kan läggas fram för de nordiska regeringarna i början av 2026. Utskottet fortsätter att följa frågan med intresse.

Mot bakgrund av ovanstående tillstyrker utskottet motionerna 2024/25:3023 (S) yrkande 37, 2024/25:3107 (S) yrkande 21 samt 2024/25:3378 (SD) yrkande 2 och avstyrker motionerna 2024/25:3162 (C) yrkande 41 i denna del, 2024/25:3217 (MP) yrkande 92, 2024/25:3365 (V) yrkande 12, 2024/25:3376 (C) yrkande 2 och 2024/25:3378 (SD) yrkande 1.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.

Utskottets ställningstagande

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns förslag i ett antal motioner som är föremål för förenklad motionsberedning enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande Riksdagen i en ny tid (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335) och i enlighet med promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2022–2026 som utrikesutskottet fastställde den 5 oktober 2023 (prot. 2023/24:3).

Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de yrkanden som redovisas i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott de aktuella motionerna.

Skrivelsen och redogörelsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2024/25:90 och redogörelse 2024/25:NR1 till handlingarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att skrivelse 2024/25:90 och redogörelse 2024/25:NR1 läggs till handlingarna.

Reservationer

1. Nordiskt samarbete, punkt 1 (V, MP)

av Jacob Risberg (MP) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 5–7 och 15–17 samt avslår motion

2024/25:3376 av Catarina Deremar och Ulrika Liljeberg (båda C) yrkandena 1 och 4.

Ställningstagande

Livsmedelsproduktionens påverkan på klimatförändringarna när det gäller såväl produktion som transporter är väl känd. En ökad självförsörjningsgrad skulle göra oss bättre rustade vid kriser och extremväder samt minska vårt importberoende. Det skulle dessutom ge oss förutsättningar att stärka både produktionen och konsumtionen av hållbar mat, dvs. mat som i större utsträckning är växtbaserad, närproducerad, ekologisk och på sikt fossilfri. Självförsörjningsgraden av livsmedel varierar i de nordiska länderna, inte bara på grund av de olika geografiska förutsättningarna. Medan vi i Sverige bara producerar hälften av allt vi äter är motsvarande andel för Finland 80 procent. Regeringen bör ta initiativ till en hållbar nordisk livsmedelsstrategi i syfte att öka självförsörjningsgraden och minska beroendet av import i de enskilda länderna och i Norden som helhet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna. Vi vill se försök med regionala center för fossilfritt producerade beredskaps livsmedel i syfte att återupprätta försörjningsberedskapen. Vi föreslår att en pilotstudie ska genomföras där naturbruksgymnasier testat att producera beredskaps livsmedel löpande på ett hållbart sätt baserat på de lokala kretsloppen, gärna med våra grannländer. Regeringen bör ta initiativ till en nordisk pilotstudie där naturbruksgymnasier producerar beredskapslivsmedel. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

I skrivelsen nämns hur de nordiska ministrarna har enats om att överväga ett närmare gränsöverskridande civilt samarbete i frågor som rör beredskap och motståndskraft. Det är angeläget, inte minst vad gäller transportinfrastruktur. Fungerande kommunikationer är ytterst en totalförsvarsfråga. Sverige ska inom det nordiska samarbetet verka för att utveckla de

gränsöverskridande järnvägarna. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Det finns tillräckligt med resurser för att utrota fattigdomen och ge alla människor ett värdigt liv. I stället för att världens resurser fördelas rättvist hamnar merparten av dem fortfarande i den rika delen av världen och hos den rikaste delen av befolkningen. Vår värld är orättvis därför att det finns de som tjänar på orättvisorna. Regeringens och Sverigedemokraternas politik innebär ett paradigmskifte i en lång tradition av svensk biståndspolitik. Att man övergett det etablerade enprocentsmålet är förkastligt. De nordiska länderna har goda möjligheter att bedriva ett effektivt och långsiktigt bistånd och bör i stället vara en motvikt till de neddragningar och den urholkning av internationellt bistånd som nu pågår. Trumpadministrationens katastrofala hantering av amerikanskt bistånd får omfattande konsekvenser över hela världen. Men det går också att se en förändring inom EU där en allt större del av biståndet går till frågor som är viktiga av interna skäl i EU. Sverige bör agera för att de nordiska länderna hittar en gemensam strategi för att möta neddragningar i biståndet och attacker mot stödet till jämställdhet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och hbtqi-rörelsen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna. Sverige bör driva på för att de nordiska länderna ska avsätta 1 procent av BNI i bistånd. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Rätten till sin egen kropp är ständigt angelägen, även i Sverige och i vårt direkta närområde. När nationalistiska och högerpopulistiska krafter vinner mark utmanas rätten till den egna sexualiteten och identiteten. Det märks även här i Europa. Exempelvis märks det i hur transpersoners rättigheter ifrågasätts och hur debatten om rätten till abort ibland blossar upp. De nordiska länderna har goda möjligheter att samarbeta för att stärka hbtqi-personers rättigheter både i Norden och i våra grannländer. Det kan t.ex. handla om att Sverige och andra nordiska länder ställer upp och garanterar att kvinnor från Polen och andra länder med begränsad eller ingen rätt till abort i hemlandet kan få hjälp här. Sverige bör utreda hur subventionerade aborter för utländska kvinnor ska kunna erbjudas inom ramen för utländska kvinnors aborträtt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

2. Nordiskt samarbete, punkt 1 (C)

av Anna Lasses (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3376 av Catarina Deremar och Ulrika Liljeberg (båda C) yrkandena 1 och 4 samt
avslår motion
2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 5–7 och 15–17.

Ställningstagande

De täta banden mellan de nordiska länderna och det nordiska samarbetet är nu viktigare än på länge. En orolig omvärld gör det nödvändigt att ytterligare stärka samarbetet i och förverkliga Nordiska ministerrådets vision om Norden som världens mest integrerade region 2030. Centerpartiet välkomnar de insatser som gjorts i fråga om livsmedelsberedskap men vill framhålla att det behövs ett ännu starkare nordiskt samarbete i dessa frågor, bl.a. mot bakgrund av att den uppdaterade livsmedelsstrategin inte gett de konkreta svar som lantbruket och våra medborgare förtjänar. Det vore välkommet om regeringen i närtid lyfter frågan inom ramen för det nordiska samarbetet för att åstadkomma en kompletterande gemensam strategi för livsmedelsberedskapen – en strategi som tydliggör vad Karlstadsdeklarationen betyder i praktisk handling och som också innefattar en tidsplan för arbetet.

Vi vill också framhålla värdet av de priser som Nordiska rådet delar ut, ett arbete som även ministerrådet på olika sätt är delaktigt i. Miljöpriset, som infördes 1995, jubilerar nu och visar på en viktig nordisk spetskompetens – miljöengagemanget. Övriga priser på kulturområdet är också viktiga. De har också med tiden fått hög status inom sina respektive kulturella fält. Såväl miljöarbete som kultur är också beredskap. Kulturen är det pumpande hjärtat i det psykologiska försvaret. Miljöarbetet ger oss möjlighet att hantera både långsiktiga frågor och mer kortsiktiga kriser. Priserna måste vårdas, behålla sin prestige och synliggöras bättre för medborgarna i Norden. Här anser vi att regeringen bör vidta åtgärder för att se till att så sker.

3. Arktis och Barentsregionen, punkt 2 (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Angelika Bengtsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1442 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1 och
avslår motionerna

2024/25:3162 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 45 i denna del och
2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 11 och 13.

Ställningstagande

Ett övergripande mål för de allra flesta nationer i området kring Arktis bör vara att området ska fortsätta att vara ett stabilt och välmående lågspänningsområde. Samtidigt ser vi hur Arktis förändras och blir mer av en geopolitisk hot spot och tillgängligt som en följd av klimatförändringarna och ryskt och rysk-kinesiskt intresse. För att möta dessa utmaningar och möjligheter är det av stor vikt att de demokratiskt sinnade arktiska länderna samverkar och skapar en gemensam infrastrukturplan. En integrerad infrastrukturplan kan omfatta förbättrad transport, kommunikation, energi och miljöskydd med fokus på att underlätta för både lokalbefolkningen och industriella aktörer.

4. Arktis och Barentsregionen, punkt 2 (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 11 och 13 samt avslår motionerna

2024/25:1442 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1 och

2024/25:3162 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 45 i denna del.

Ställningstagande

I skrivelsen beskrivs hur de nordiska ländernas samarbete för ett stabilt och hållbart Arktis har fortsatt. Arktis är en unik del av vår planet. Delar av Arktiska havet har varit täckta av is under mycket lång tid, vilket har lett till att ett alldeles särskilt, men också känsligt, natur- och djurliv har utvecklats. I dag är hoten mot Arktis allvarligare än någonsin tidigare. Att allt fler länder blickar mot Arktis måste däremot inte betyda en ökad risk för konflikter. Vi menar att ett ökat mellanstatligt samarbete i och kring Arktis är av stor vikt. Dessvärre har Putin genom sitt anfallskrig omöjliggjort ett vidare samarbete med Ryssland så länge kriget pågår. Det finns goda exempel i regionen på hur säkerhetspolitiska spänningar kan omsättas i ömsesidigt samarbete. Sverige är t.ex. via Polarforskningssekretariatet medlem i flera internationella organisationer som arbetar med forskning och forskningsinfrastruktur i Arktis. Efter första världskriget togs Spetsbergtraktaten fram, ett fördrag som reglerar Svalbards och Björnöns folkrättsliga och politiska status. I dag är fördraget undertecknat av drygt 40 stater och det skulle i flera delar kunna vara en förebild för ett framtida avtal om Arktis. Sverige bör ta initiativ till en

konvention för Arktis som innebär en demilitarisering av regionen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Svalbard förvaltas av Norge genom Spetsbergtraktaten sedan 100 år tillbaka. Avtalet innehåller militära restriktioner som bl.a. innebär att inga baser eller militära anläggningar ska finnas där och ögruppen får inte användas för krigsändamål. Det är en inställning som bör värnas. Sverige bedrev tidigare gruvverksamhet på ön. Kolgruvorna är relativt enkla att komma åt, men de besvärliga transporterna gör att verksamheten inte är lönsam. Trots detta bedriver Ryssland viss brytning. Sverige har en lång historisk relation till Svalbard framför allt genom upptäckssökande Andrées expedition som misslyckades med att nå Nordpolen från Svalbard. För att stödja Norges förvaltning av Svalbard borde Sverige utreda möjligheterna att etablera verksamhet på ögruppen, förslagsvis en kulturverksamhet kopplad till Andréexpeditionens öde. Regeringen bör utreda möjligheterna att etablera kulturverksamhet på Svalbard i enlighet med Spetsbergtraktaten. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5. Arktis och Barentsregionen, punkt 2 (C)

av Anna Lasses (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3162 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 45 i denna del och avslår motionerna

2024/25:1442 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1 och

2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 11 och 13.

Ställningstagande

Vi måste arbeta aktivt för att utveckla och stärka det svenska Natomedlemskapet och det nordiska försvarssamarbetet för att det ska nå sin fulla potential. Det nordisk-baltiska försvarssamarbetet kommer att utvecklas i en Natokontext där vi gemensamt bidrar till ett ökat försvar och ökad stabilitet i Östersjöområdet, samt i Arktis och Nordatlanten och genom den transatlantiska länken. Globalt ser vi också att Kina talar med ett allt tydligare maktspråk mot andra länder och mot exempelvis företag, debattörer och politiker på lokal, regional och nationell nivå. I Arktis ser vi att klimatförändringarna bidrar till säkerhetspolitisk instabilitet när både Ryssland, Kina och USA ökar sin militära närvaro. Detta påverkar de arktiska och nordiska länderna särskilt. Sveriges och Finlands medlemskap i Nato skapar också ett

stärkt behov av en tydlig och förnyad Arktisstrategi, både i Sverige och i organisationer som Nato och Nordiska rådet.

6. Klimat och miljö i Arktis, punkt 3 (S, V, MP)

av Alexandra Völker (S), Olle Thorell (S), Linnéa Wickman (S), Annika Strandhäll (S), Jacob Risberg (MP), Lena Johansson (S) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3107 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 23.

Ställningstagande

Det nordiska samarbetet är det äldsta samarbetet av sitt slag, och vi är måna om att det prioriteras och stärks ytterligare. Nordiska rådet och ministerrådet ska vara en mobiliserande kraft för fördjupat samarbete. Visionen om Norden som världens mest hållbara och integrerade region ska fortsätta att vägleda samarbetet och skapa ett mervärde för Nordens invånare. Det ska vara enkelt att bo och arbeta i hela Norden och arbetet med att riva fler gränshinder ska vara prioriterat. Den minskande ismassan på Arktis har möjliggjort, och kommer troligen i framtiden i ännu högre grad att möjliggöra, olje- och gasutvinning i Arktis. Det är varken lämpligt eller ansvarsfullt. Det riskerar det unika växt- och djurlivet på Arktis, och det går tvärtemot ambitionerna att minska utsläppen av växthusgaser. Dessutom kan olyckor med oljeutsläpp få förödande miljökonsekvenser. År 2016 beslutade EU och 24 länder, däribland Sverige att inrätta världens största marina reservat i Rosshavet i Antarktis. Kommersiellt fiske och gruvverksamhet har nu förbjudits i 35 år framåt. Det bör ses som ett föredöme i arbetet för att rädda Arktis. Vi vill att ett marint skyddsområde inrättas i Arktis och att begränsningarna för aktiviteter i området även innefattar ett förbud mot olje- och gasutvinning.

7. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 4 (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 12 och avslår motionerna

2024/25:3162 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 41 i denna del,

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 92,

2024/25:3376 av Catarina Deremar och Ulrika Liljeberg (båda C) yrkande 2 och

2024/25:3378 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

I och med Sveriges inträde i Nato den 7 mars 2024 förändrades i praktiken den svenska hållningen till kärnvapen. Kärnvapen är en bärande del av Nato, och Nato är en kärnvapenallians i bemärkelsen att amerikanska kärnvapen utgör den yttersta garantin för de allierades säkerhet. Ett medlemskap i Nato innebär ett åtagande i fråga om organisationens kärnvapendoktrin. Våra grannländer Danmark och Norge gjorde t.ex. uttalanden om kärnvapen i samband med att respektive land anslöt sig till Nato och i samband med sina länders respektive DCA-avtal. Vi beklagar att regeringen inte gjorde några sådana markeringar i samband med Sveriges anslutning. Vi anser att Norden helt och hållet borde vara en kärnvapenfri zon och att Sverige borde anta en lagstiftning om förbud mot kärnvapen på svenskt territorium. Regeringen bör ta initiativ till och driva på för att Norden ska vara en kärnvapenfri zon.

8. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 4 (C)

av Anna Lasses (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:3162 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 41 i denna del och

2024/25:3376 av Catarina Deremar och Ulrika Liljeberg (båda C) yrkande 2 och avslår motionerna

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 92,

2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 12 och

2024/25:3378 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Coronapandemin innebar en av de allra största utmaningarna vi sett för den fria rörligheten i Norden. Vi vet att nya pandemier kommer att bryta ut, och vi ser redan i dag hur sjukdomar som innebär globala risker sprids. Trots detta har relativt få åtgärder genomförts för att vi vid en ny pandemi ska kunna undvika att gränserna återigen stängs eller att gränshinder som rör ersättnings-system och liknande försvårar livet för Nordens medborgare. Därför bör ett arbete inledas som syftar till att ta fram en väl genomarbetad plan för hur Norden bättre kan hantera denna typ av kriser i framtiden.

Frågor om vår gemensamma säkerhet är nu helt centrala. Samarbetet på försvarsområdet är också av stor vikt och understryks av att alla Nordens länder nu är medlemmar av Nato. Det förringar inte betydelsen av det nordiska försvarssamarbetet i Nordefco. Under 2024 antogs, som regeringen beskriver, en ny vision för Nordefco. Tyvärr kan vi konstatera att omvärldsläget redan gjort den förhållandevis färsk visionen, åtminstone delvis, utdaterad. Regeringen bör därför i nära dialog med övriga nordiska regeringar initiera en revision av visionen som konkretiserar de punkter som där tas upp, inte minst när det gäller materielfrågorna.

9. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 4 (MP)

av Jacob Risberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 92 och
avslår motionerna

2024/25:3162 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 41 i denna del,

2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 12,

2024/25:3376 av Catarina Deremar och Ulrika Liljeberg (båda C) yrkande 2
och

2024/25:3378 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Solidaritet med alla världens människor är en av Miljöpartiets grundstenar. Det är djupt beklagligt att det rådande samhällsklimatet i Sverige alltmer frångår denna princip, både i form av att färre som flyr från krig och förföljelse ges asyl och genom att biståndet minskas.

Vi har ett grundläggande medmänskligt ansvar att erbjuda en fristad för den som tvingas att fly på grund av sin kamp för grundläggande fri- och rättigheter som vi själva ofta tar för givna. Ofta står studenter i första ledet i kampen för demokrati och mänskliga rättigheter trots totalitära regimers förföljelse och gripanden. Vi har sett detta nyligen i Iran och dessförinnan i Belarus, Hongkong, Myanmar, Turkiet och Nicaragua bara de senaste åren. Studenter som demonstrerar eller på annat sätt kämpar för grundläggande fri- och rättigheter förföljs med risk för sina liv, men de straffas också på mer subtila sätt genom att utestängas från utbildning.

För 10 år sedan inrättades ett s.k. Students at Risk-program i Norge som ett sätt att erbjuda demokratiaktivister i behov av skydd en fristad för att undfly regimer och samtidigt färdigställa sina studier. Norska UD och Norges högskolor och studentrörelse samverkar i programmet och tar gemensamt fram lämpliga kandidater och erbjuder dem en plats vid norska högskolor. Programmet syftar dels till att erbjuda en fristad för att färdigställa studier, dels till att stärka aktivisterna i deras fortsatta kamp för större fri- och rättigheter i hemländerna. Ett liknande program finns även i Tyskland, och det är hög tid att Sverige följer efter och inrättar ett Students at Risk-program.

Även om det norska initiativet är beaktansvärt är dess räckvidd klart begränsad; bara ca 20 personer erbjuds skydd varje år genom programmet. Enligt en utvärdering från den norska studentrörelsen och en rapport författad av European Student Union är en av flaskhalsarna för att kunna erbjuda fler demokratiaktivister stöd att det är svårt att matcha deltagarna mot relevant utbildning på ett språk de behärskar. Därför borde regeringen verka för att ett Students at Risk-program införs även på europeisk nivå.

Särskilda yttranden

1. Utrikespolitik, säkerhetspolitik och krisberedskap, punkt 4 (SD)

Aron Emilsson (SD) och Angelika Bengtsson (SD) anför:

Med hänvisning till samarbetet mellan Sverigedemokraterna och regeringspartierna och att intentionen i vår politik delvis vunnit gehör i utskottets ställningstaganden, väljer vi att följa upp ett urval, men inte samtliga yrkanden från den allmänna motionstiden tillika vår följdmotion med anledning av regeringens skrivelse. Gällande vårt förslag om Helsingforsavtalet konstaterar vi att frågan är under behandling med intentionen att en utredning ska presenteras vid utgången av 2025. Vi avvaktar utredningens resultat och kommer att följa frågan noga framöver.

2. En nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission, punkt 5 (C)

Anna Lasses (C) anför:

Centerpartiet vill betona vikten av att bredda perspektivet och främja nordiskt-baltiskt försvars- och säkerhetssamarbete. Möjligen krävs ytterligare breddning, t.ex. till Polen för att nå effektiva lösningar. Vi utgår ifrån att tanken med att ta fram policyrekommendationer som låg bakom uppdraget till Jens Stoltenberg inte tappats bort efter det att han utsågs till finansminister i Norge. Detta även om tidsplanen att rapporten skulle ha presenterats före NATO:s toppmöte i Haag i juni 2025 uppenbarligen inte håller.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2024/25:90

Regeringens skrivelse 2024/25:90 Nordiskt samarbete 2024.

Följdmotionerna

2024/25:3365 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen tillsammans med de övriga nordiska regeringarna bör se över det nordiska dubbelbeskattningsavtalet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att den nordiska integrationen ska öka och för att gränshinder ska tas bort och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för utökad nordisk samverkan för framtida landsbygdsutveckling och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för ett integrerat Norden med så få hinder som möjligt mellan de länder som är medlemmar i EU och de som inte är det och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en hållbar nordisk livsmedelsstrategi i syfte att öka självförsörjningsgraden och minska beroendet av import i de enskilda länderna och i Norden som helhet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en nordisk pilotstudie där naturbruksgymnasier producerar beredskapslivsmedel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom det nordiska samarbetet ska verka för att utveckla de gränsöverskridande järnvägarna och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nordiskt ministerråd för infrastruktur bör inrättas och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom det nordiska samarbetet ska verka för ett stoppdatum till 2035 för försäljning av fossila drivmedel och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom det nordiska samarbetet ska verka för ett förbud mot försäljning av nya bilar som drivs med fossila bränslen efter 2025 och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till en konvention för Arktis som innebär en demilitarisering av regionen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör suspendera DCA-avtalet så länge Trump sitter vid makten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheterna att etablera kulturverksamhet på Svalbard i enlighet med Spetsbergstraktaten och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ökat samarbete mellan de nordiska länderna i syfte att stärka rätten till asyl och familjeåterförening och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör agera för att de nordiska länderna hittar en gemensam strategi för att möta attackerna mot neddragningar i biståndet och stödet till jämställdhet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) och hbtqi-rörelsen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva på för att de nordiska länderna ska avsätta 1 procent av BNI i bistånd och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör utreda hur subventionerade aborter för utländska kvinnor ska kunna erbjudas inom ramen för utländska kvinnors aborträtt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3376 av Catarina Deremar och Ulrika Liljeberg (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ännu tätare samarbete om livsmedelsberedskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera en revision av Nordefcos vision och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett ministerråd för infrastruktur och transporter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att synliggöra Nordiska rådets priser och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3378 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en arbetsgrupp för att förnya Helsingforsavtalet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en gemensam nordisk försvars- och säkerhetskommission och tillkännager detta för regeringen.

Redogörelse 2024/25:NR1

Redogörelse 2024/25:NR1 Nordiska rådets svenska delegations redogörelse för verksamheten under 2024.

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25*2024/25:117 av Kjell-Arne Ottosson (KD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att framställa en kontrollfunktion vid lagstiftning för att undvika gränshinder och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:295 av Kjell-Arne Ottosson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att, i samarbete med de övriga nordiska länderna, utreda möjligheten att införa ett gränsboendeintyg och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1200 av Niels Paarup-Petersen (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste säkra att gränspendlare inte faller mellan stolarna vid kriser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska ta initiativ till att de nordiska regeringarna etablerar kommunikations- och samarbetsstrukturer för kristillfällen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en ny gränshinderstrategi och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1442 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gemensamt med andra demokratiskt sinnade samarbetsländer i Arktis skapa en infrastrukturplan för området och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2095 av Noria Manouchi m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga framtagnandet av en nationell Öresundsagenda för att intensifiera arbetet med att skapa ökade förutsättningar för fortsatt integration och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2613 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i utrikespolitiken prioritera skyddet av Arktis och andra känsliga miljöområden mot exploatering av olja och gas och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3014 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av en nordisk coronakommission och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3023 av Peter Hultqvist m.fl. (S):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till inrättande av en nordisk försvarskommission och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3038 av Daniel Helldén m.fl. (MP):

82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka och utveckla dialogen med aktörer i Arktis med avsikt att stärka fred, säkerhet och stabilitet i Arktis och tillkännager detta för regeringen.
83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att all form av utvinning av fossila bränslen i Arktis och i haven utanför förbjuds och tillkännager detta för regeringen.
84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige kraftfullt ska driva på för att de globala målen för hållbar utveckling nås även i Arktis, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
85. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att urfolken ska få större inflytande över hur marken och haven i Arktis används och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3107 av Morgan Johansson m.fl. (S):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det nordiska samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till inrättande av en nordisk försvarskommission och tillkännager detta för regeringen.

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Arktis är en viktig del av vårt närområde och att Sveriges engagemang för området bör öka och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett marint reservat i Arktis och förhindra olje- och gasutvinning i området och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3162 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Kinas observatörsstatus i Arktiska rådet måste omprövas och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera det mellan de nordiska länderna tecknade Helsingforsavtalet utifrån de slutsatser i den rapport som den särskilda arbetsgruppen lämnat till rådet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fördjupat samarbete för att motverka gränshinder i Norden, inklusive vid införandet av EU-regler, och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en väl genomarbetad plan för hur Norden bättre kan hantera framtida kriser såsom en ny pandemi, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensamma nordiska insatser för att stödja studenter i instabila länder och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samarbete kring kultur, språk, klimat, energi och forskning är avgörande för att uppnå Nordiska ministerrådets vision för 2030 och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Norden ska vara den mest integrerade regionen i världen till 2030 och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att Sverige tar fram en ny Arktisstrategi, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP):

92. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett Students at Risk-program i samverkan med Utrikesdepartementet och svenska högskolor och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet

Motion	Motionärer	Yrkanden
6. Motioner som bereds förenklat		
2024/25:117	Kjell-Arne Ottosson (KD)	
2024/25:295	Kjell-Arne Ottosson (KD)	
2024/25:1200	Niels Paarup-Petersen (C)	2, 3 och 9
2024/25:2095	Noria Manouchi m.fl. (M)	
2024/25:2613	Elin Söderberg m.fl. (MP)	63
2024/25:3014	Markus Wiechel (SD)	1
2024/25:3038	Daniel Helldén m.fl. (MP)	82–85
2024/25:3107	Morgan Johansson m.fl. (S)	20 och 22
2024/25:3162	Kerstin Lundgren m.fl. (C)	31, 38, 39, 41 idd, 42– 44 och 45 idd
2024/25:3365	Håkan Svenneling m.fl. (V)	1–4, 8–10 och 14
2024/25:3376	Catarina Deremar och Ulrika Liljeberg (båda C)	3